

Regeling opvang ontheemden Oekraïne gemeente Westerwolde

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Westerwolde;

overwegende dat het wenselijk is om voor de uitvoering van de Wet verplaatsing bevolking, Tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne en de Regeling opvang ontheemden Oekraïne, de wettelijke regels nader in te vullen en vorm te geven;

gelet op de Wet verplaatsing bevolking (Wvb);
gelet op de Tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne (Tw Oek);
gelet op de Regeling opvang ontheemden Oekraïne (RooO);
gelet op de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne (BooO);
gelet op artikel 4:81, lid 1 en artikel 1:3, lid 4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb);

besluit vast te stellen:

De beleidsregels “Regeling opvang ontheemden Oekraïne gemeente Westerwolde”

Artikel 1 Begripsbepalingen

Alle begrippen, die in deze beleidsregels worden gebruikt en die niet nader worden omschreven, hebben dezelfde betekenis als in de Participatiewet, de Algemene wet bestuursrecht (Awb), de Wet verplaatsing bevolking (Wvb), de Tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne (Tw Oek), de Regeling opvang ontheemden Oekraïne (RooO) en de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne (BooO). In deze beleidsregels wordt verstaan onder:

- a. het college: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Westerwolde
- b. de gemeente: de gemeente Westerwolde;
- c. BRP: basisregistratie personen;
- d. ontheemde: de vreemdeling die tijdelijke bescherming geniet als bedoeld in artikel 1 van de Vreemdelingenwet 2000, omdat hij onder de reikwijdte valt van het Uitvoeringsbesluit van 4 maart 2022 van de richtlijn 2001/55/EG of een verlenging daarvan. Dit betreft voor Nederland personen die:
 - de Oekraïense nationaliteit hebben en die Oekraïne zijn ontvlucht;
 - de Oekraïense nationaliteit hebben en die kunnen aantonen dat zij in de periode vóór 27 november 2021 feitelijk al in Nederland verbleven; of
 - beschikken over een op 23 februari 2022 geldige Oekraïense permanente verblijfsvergunning en ten aanzien van wie:
 - aannemelijk is dat zij Oekraïne na 26 november 2021 hebben verlaten; en
 - niet is gebleken dat zij na 23 februari 2022 naar het land van herkomst zijn teruggekeerd;
 - familieleden van de hiervoor genoemde personen: echtgeno(o)t(e) en/of minderjarig kind.
- e. gezinsleden: in artikel 1, aanhef en sub g RooO is het begrip “gezinsleden” beschreven.
- f. gemeentelijke opvangvoorziening (GOO): door of vanwege het college aangeboden of beschikbaar gestelde opvangvoorziening voor ontheemden;
- g. particuliere opvangvoorziening (POO): opvangvoorziening voor ontheemden, anders dan:
 - een gemeentelijke opvangvoorziening; of
 - een woning van de ontheemde of van een gezinslid van de ontheemde.
- h. financiële toelage: het maandelijks leefgeld voor voedsel, kleding en andere persoonlijke uitgaven.
- i. eigen bijdrage: financiële bijdrage voor de opvangkosten voor meerderjarige ontheemden uit de Oekraïne met inkomsten.
- j. loondervingsuitkering: een uitkering krachtens de verplichte verzekering op grond van de Werkloosheidswet, de Ziektewet, de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen, de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering en de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen, alsmede een uitkering of inkomensvoorziening op grond van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten, op grond van hoofdstuk 3, afdeling 2, paragraaf 1, van de Wet arbeid en zorg aan de werknemer of de gelijkgestelde, bedoeld in artikel 3:6, eerste lid, van die wet, de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening militairen en de Wet inkomensvoorziening oudere werklozen.

Artikel 2 Financiële toelage (leefgeld)

1. Het college verstrekt op aanvraag van de ontheemde en zijn of haar gezinsleden de financiële toelage voor ontheemden uit Oekraïne krachtens de RooO. De ontheemde en zijn of haar gezinsleden ontvangen hiervan een beschikking. De aanvraag van de financiële toelage geschiedt via het daartoe bestemde aanvraagformulier. De ontheemde ontvangt dit aanvraagformulier (op werkdagen), nadat hij zich heeft gemeld bij de gemeente.
2. De financiële toelage wordt maandelijks uitgekeerd. De ontheemde en zijn of haar gezinsleden ontvangen de financiële toelage op een op naam geopende bankrekening of op de door de gemeente verstrekte prepaid-pas. De hoogte van de financiële toelage is gelijk aan de bedragen krachtens de RooO.
3. Een recht op de financiële toelage bestaat jegens de ontheemde, die:
 - a. in de gemeente is ingeschreven in de BRP; en
 - b. verblijft in een gemeentelijke opvang voorziening (GOO) of in een particuliere opvang voorziening (POO).
4. Geen recht op de financiële toelage bestaat jegens de ontheemde, die:
 - a. verblijft in een door hemzelf gehuurde of gekochte woning;
 - b. die tevens de Nederlandse nationaliteit bezit;
 - c. van wie rechtens de vrijheid is ontnomen;
 - d. aan wie de tijdelijke bescherming wordt geweigerd, vanwege het bepaalde in artikel 28 van de Richtlijn Tijdelijke Bescherming;
 - e. gehuwd (of daaraan gelijkgesteld of samenwonend) is met een persoon met de Nederlandse nationaliteit.
5. De gemeente kan de financiële toelage aan de ontheemden, die zich nog niet hebben kunnen inschrijven in de BRP, uitkeren. Een voorbeeld hiervan is in het geval dat een ontheemde is gearriveerd in Nederland of omdat de ontheemde nog documenten moet verkrijgen van de ambassade, alvorens BRP inschrijving mogelijk is. Indien het nog niet kunnen inschrijven in de BRP niet te wijten is aan de ontheemde, dan gaat de gemeente hier coulant mee om. De locatiemanager van de GOO/De Grenshof kan -waar nodig- een voorschot verstrekken.
6. De gemeente beëindigt de financiële toelage van de ontheemde en zijn of haar meerderjarige gezinsleden, indien inkomsten uit arbeid, loondervingsuitkeringen of toeslagen krachtens de Toeslagenwet of inkomsten uit een ander land, bij elkaar opgeteld, hoger of gelijk zijn dan de leefgeldnorm, die geldt krachtens de RooO. De financiële toelage wordt dan de eerste dag van de eerstvolgende kalendermaand beëindigd.
7. Indien de inkomsten van de ontheemde en zijn of haar gezinsleden uit arbeid, loondervingsuitkering of toeslagen krachtens de Toeslagenwet, bij elkaar opgeteld, lager zijn dan de hoogte van de financiële toelage, die op grond van de RooO aan de ontheemde en zijn of haar gezinsleden zou worden uitgekeerd, dan vult de gemeente het inkomen aan tot de hoogte van de geldende financiële toelage.
8. Bij verlies van inkomsten uit arbeid, loondervingsuitkering of toeslagen krachtens de Toeslagenwet en de inkomsten zijn daardoor lager geworden dan de financiële toelage krachtens de RooO, dan ontstaat opnieuw recht op de financiële toelage, vanaf de eerste dag van de eerstvolgende kalendermaand.
9. Indien een ontheemde en zijn of haar gezinsleden binnen 6 maanden, nadat de financiële toelage is beëindigd, opnieuw een beroep doet op de financiële toelage, omdat de inkomsten uit arbeid, loondervingsuitkering of toeslagen krachtens de Toeslagenwet zijn weggefallen of lager zijn geworden, dan kan worden volstaan met een verkorte aanvraagprocedure.
10. De financiële toelage wordt ingetrokken als de ontheemde de gemeente en/of de opvangvoorziening, zonder toestemming van de gemeente, langer dan 28 dagen verlaat. Het beëindigen van de financiële toelage geschiedt met ingang van de eerste dag van de eerstvolgende kalendermaand. Van een verrekening (al dan niet tussen gemeenten) is in beginsel geen sprake.
11. Indien de ontheemde, die langer dan 28 dagen zonder toestemming afwezig is geweest, opnieuw de financiële toelage wil ontvangen, dan moet hij of zij zich melden bij de administratie van de GOO/De Grenshof. De verkorte aanvraagprocedure geldt in de situatie wanneer deze ontheemde binnen 30 dagen, nadat de financiële toelage is gestopt, opnieuw een beroep doet op de financiële toelage.
12. De ontheemde, die tenminste 5 weken onafgebroken in een zorginstelling verblijft, krijgt een vergoeding voor kleding en persoonlijke uitgaven als bepaald in artikel 10, lid 7 RooO. Deze vergoeding gaat in vanaf de eerste dag van de tweede kalendermaand na de opname.

Artikel 3 Eigen bijdrage gas, water elektra (GWE).

1. Met ingang van 1 januari 2025 is de meerderjarige ontheemde en zijn of haar meerderjarige gezinsleden, die verblijven in de GOO/De Grenshof binnen de gemeente Westerwolde, bijdrageplichtig.

2. De eigen bijdrage geldt voor:
 - a. de meerderjarige ontheemde en zijn of haar meerderjarige gezinsleden met inkomsten uit arbeid, in binnen- of buitenland.
 - b. de meerderjarige ontheemde en zijn of haar meerderjarige gezinsleden, die een loondervingsuitkering of toeslag krachtens de Toeslagenwet ontvangen.
 - c. de meerderjarige ontheemde, zonder eigen inkomsten, die gehuwd is (of daarmee gelijkgesteld of samenwonend) met een ontheemde, die eigen inkomsten heeft.
 - d. de meerderjarige ontheemde, die niet heeft voldaan aan verzoeken van de gemeente om informatie te verstrekken over zijn inkomsten of gezinssamenstelling;
 - e. de meerderjarige ontheemde, die inkomsten verborgen heeft gehouden en daardoor ten onrechte van verstrekkingen gebruik heeft gemaakt.
3. De eigen bijdrage is € 105,- per maand per meerderjarige ontheemde en diens meerderjarige gezinslid tot een maximum van € 210,- per gezin.
4. Er geldt een inkomensgrens voor de eigen bijdrage. Na het innen van de eigen bijdrage houdt een de ontheemde en zijn of haar gezinsleden tenminste een inkomen (uit arbeid, loondervingsuitkering en toeslagen krachtens de Toeslagenwet) over dat gelijk is aan 115% van de geldende leefgeldnorm krachtens de RooO. Als het inkomen door het heffen van de eigen bijdrage onder de 115% van de van toepassing zijnde leefgeldnorm uitkomt, is er geen eigen bijdrageplicht.

Artikel 4 Innen van de eigen bijdrage

1. Met ingang van 1 januari 2025 dienen de ontheemde en zijn of haar meerderjarige gezinsleden de eigen bijdrage maandelijks over de voorafgaande kalendermaand aan de gemeente te betalen, middels incasso of overboeking.
2. De ontheemde en zijn of haar meerderjarige gezinsleden in de GOO leveren bij het wijzigen van de inkomsten maandelijks een mutatieformulier in bij de administratie van de GOO/De Grenshof met daarbij, bewijsstukken van het gewijzigde inkomen uit arbeid, loondervingsuitkering en toeslagen krachtens de Toeslagenwet.

Artikel 5 Onevenredig nadeel

1. Indien na aftrek van de eigen bijdrage blijkt dat de ontheemde een besteedbaar inkomen heeft dat lager is dan de financiële toelage, die zou zijn verstrekt als er geen sprake was van inkomsten uit arbeid, loondervingsuitkering en toeslagen krachtens de Toeslagenwet, kan er sprake zijn van onevenredig nadeel.
2. De gemeente onderzoekt of er sprake is van een onevenredig nadeel na ontvangst van een door een ontheemde en zijn of haar meerderjarige gezinsleden ingediende zienswijze.

Artikel 6 Vrijwilligersvergoeding

1. Indien een ontheemde een vrijwilligersvergoeding ontvangt van een organisatie, bedrijf of particulier dan geldt dit niet als inkomen uit arbeid.
2. Een ontheemde kan door de locatiemanager van de GOO/De Grenshof nader aan te wijzen werkzaamheden verrichten in en rondom de GOO, voor de uitvoering waarvan een vergoeding kan worden betaald.
3. De locatiemanager van de GOO/De Grenshof zorgt voor een evenredige verdeling van het aanbod van werkzaamheden als bedoeld in het tweede lid, over de in de GOO verblijvende ontheemden, die daarvoor in aanmerking wensen te komen.
4. De vergoeding, die een ontheemde ontvangt voor het verrichten van werkzaamheden, als bedoeld in het tweede lid, bedraagt maximaal € 14,- per week, krachtens artikel 11 a, lid 3 RooO.
5. De locatiemanager van de GOO/De Grenshof beoordeelt of de ontheemde in aanmerking komt voor de vrijwilligersvergoeding. De werkzaamheden of activiteiten, als bedoeld in het tweede lid, dienen exclusief te zijn gericht op of ten behoeve te zijn van de ontheemden uit Oekraïne.
6. Een declaratie voor de vrijwilligersvergoeding dient te worden ingediend bij de locatiemanager van de GOO/De Grenshof.

Artikel 7 Verlofdagen en recht op opvang

1. De ontheemde kan de GOO en POO verlaten voor een aaneengesloten periode van 28 dagen of meerdere perioden met een maximum van 28 dagen totaal per jaar.
2. De ontheemde dient de locatiemanager van de GOO/De Grenshof vooraf te informeren over zijn datum van vertrek, de duur van het vertrek en de datum van terugkeer.
3. Wanneer de termijn van 28 dagen zonder toestemming wordt overschreden, worden de opvang en verstrekkingen krachtens de RooO per direct beëindigd. Omdat de financiële toelage maandelijks wordt uitgekeerd, betekent dit dat de ontheemde per de eerste van de eerstvolgende kalendermaand geen financiële toelage meer ontvangt.
4. Wanneer het onaangekondigde vertrek uit de GOO/De Grenshof wordt geconstateerd, dan kan de gemeente het recht op opvang, de financiële toelage en overige verstrekkingen uit de RooO per datum van geconstateerd vertrek beëindigen. Omdat de financiële toelage maandelijks wordt

uitgekeerd, betekent dit dat de ontheemde per de eerste van de volgende kalendermaand geen financiële toelage meer ontvangt.

5. De locatiemanager van de GOO/De Grenshof is bevoegd om een bewoningscontrole uit te laten voeren en draagt zorg voor een actuele afwezigheidsadministratie.
6. De persoonlijke eigendommen worden bij ontruiming van de kamer in de GOO/De Grenshof nog gedurende een maand bewaard en deze kunnen in die periode worden opgehaald.
7. In bijzondere omstandigheden kan de ontheemde het college gemotiveerd verzoeken het recht om opvang in stand te houden na de periode van 28 dagen. Het college beslist na gemotiveerd advies van de locatiemanager of diens vervanger.

Artikel 8 Inlichtingenplicht

1. Vanaf het moment dat de ontheemde de financiële toelage aanvraagt, ontstaat een inlichtingenplicht. Deze betreft de gezinssamenstelling, werk, inkomen(sveranderingen), inkomen elders, bankrekening, en cash ontvangen geldbedragen.
2. De ontheemde verstrekt binnen een termijn van 14 dagen aan de gemeente de inlichtingen, die van invloed (kunnen) zijn op het recht en op de hoogte van de financiële toelage en de eigen bijdrage. De ontheemde verstrekt de volgende inlichtingen: informatie over de aanvaarding of wijzigingen van betaald werk, het verkrijgen van een uitkering, verhuizing binnen de gemeente, vertrek uit de gemeente, tijdelijk verblijf buiten de gemeente en wijzigingen in zijn gezinssituatie.
3. De ontheemde ontvangt informatie over de rechten en plichten in een voor hem begrijpelijke taal.

Artikel 9 Verrekenen en terugvorderen

1. Het college maakt gebruik van haar bevoegdheid om de ten onrechte of teveel verstrekte financiële toelage terug te vorderen. De terugvordering van de financiële toelage vindt plaats als de verstrekking ten onrechte of tot een te hoog bedrag aan de ontheemde en zijn of haar gezinsleden is verstrekt.
2. De loonstrook vormt de basis voor de inkomstenverrekening. Binnen 14 dagen na een verzoek van de gemeente stuurt de ontheemde de loonstrook door naar de administratie van de opvanglocatie/De Grenshof. Het inleveren van de loonstrook is de eigen verantwoordelijkheid van de ontheemde.
3. De netto-inkomsten worden verrekend. Er vindt geen verrekening plaats in de maand waarin de ontheemde is gestart met werken.
4. Eventuele andere verstrekkingen vanuit de gemeente, blijven voor de hoogte van de financiële toelage buiten beschouwing.
5. De gemeente stuurt eerst een brief naar de ontheemde, waarin wordt gevraagd om het teveel ontvangen bedrag in 1 keer, binnen een termijn van 6 weken, terug te storten op de rekening van de gemeente. Kan de betrokkene het hele bedrag niet in 1 keer terugbetalen, dan kan het bedrag in delen worden terugbetaald in afstemming met de administratie van de GOO/De Grenshof.
6. In het geval dat de ontheemde niet betaalt en niet op de brief reageert, dan volgt een herhaalde oproep voor de terugbetaling.
7. Indien geen reactie wordt ontvangen, dan volgt een laatste brief, waarin wordt aangegeven dat de vordering alsnog wordt verrekend, indien de ontheemde opnieuw de financiële toelage zou aanvragen of er kan worden besloten de verstrekkingen aan de ontheemde geheel of gedeeltelijk te beëindigen. De gemeente trekt het bedrag, dat de ontheemde teveel heeft gekregen, af van de financiële toelage.
8. De vordering blijft een jaar na de datum van terugvorderingsbesluit in het registratiesysteem zichtbaar. Na het verstrijken van de termijn kan de gemeente de vordering niet meer invorderen.
9. In afwijking van het bepaalde in dit artikel vordert de gemeente, na ontvangst van een signaal omtrent ten onrechte of tot een te hoog bedrag verstrekte financiële toelage, niet terug, voor zover de financiële toelage ook zes maanden na ontvangst van dit signaal door de gemeente nog onterecht of tot een te hoog bedrag is verstrekt. Een signaal kan daarbij worden gedefinieerd als: relevante informatie over de ontheemde, waaruit kan worden afgeleid dat sprake is van een dusdanige fout, dat de gemeente op grond daarvan actie zou moeten ondernemen.
10. De gemeente ziet geheel of gedeeltelijk af van terugvordering indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn. Uitgangspunt is, dat een dringende reden slechts aanwezig kan zijn, indien er uitzonderlijke bijzondere omstandigheden in het individuele geval aanwezig zijn, waardoor terugvordering leidt tot onaantvaardbare gevolgen voor de ontheemde en/of zijn of haar gezinsleden. Nadrukkelijk geldt dat steeds van geval tot geval aan de hand van alle omstandigheden de situatie van de ontheemde en zijn of haar gezinsleden moet worden beoordeeld. De bedoeling van dit lid is dus niet om een algemene of categoriale mogelijkheid te bieden om van terugvordering af te zien. Bij besluit over geheel of gedeeltelijk afzien van de terugvordering in bijzondere situaties, wordt een gemotiveerd advies gevraagd aan de locatiemanager van de opvanglocatie/De Grenshof.

Artikel 10. Hardheidsclausule

In gevallen waarin deze beleidsregels niet voorziet, beslist het college. Het college kan besluiten om af te wijken van deze beleidsregels wanneer specifieke individuele omstandigheden van dien aard zijn, dat een strikte toepassing van de beleidsregels tot een schrijnende situatie leidt of een schrijnende situatie laat voortduren.

Artikel 11. Inwerkingtreding.

1. Deze beleidsregels treden in werking op de dag na de formele bekendmaking van de beleidsregels.
2. Deze beleidsregels worden gewijzigd of ingetrokken, indien vaststelling van nieuwe (hogere) regelgeving dit noodzakelijk maakt.

Artikel 12. Citeerartikel

De beleidsregels worden aangehaald als: "Beleidsregels Regeling opvang ontheemden Oekraïne gemeente Westerwolde"

Aldus vastgesteld in haar vergadering van 10 december 2024,

Burgemeester en wethouders van de gemeente Westerwolde,

H. Scheper
secretaris

J. Velema
burgemeester

Toelichting

De beleidsregels bevatten nadere regels op de wettelijke taak van de het college om een financiële toelage te verstrekken en meerderjarige ontheemden uit Oekraïne een eigen bijdrage te laten betalen.

Er is een eenduidig en uniform verstrekkingenpakket opgesteld in de Regeling opvang ontheemden Oekraïne (RooO), waaruit blijkt waarop ontheemden uit Oekraïne recht hebben, ongeacht of zij in de Gemeentelijke Opvang Oekraïners (GOO) of de Particuliere Opvang Oekraïners (POO) verblijven.

De inschrijving in de BRP biedt een verificatie dat de ontheemde ook zijn verblijf in de gemeente heeft en een datum van het begin van zijn verblijf. Ingevolge de Regeling (RooO) wordt gesteld, dat de ontheemde, die zelf in zijn huisvesting kan voorzien (een zelfstandig gehuurde woning of zelfstandig gekochte woning), geen behoefte heeft aan een financiële ondersteuning.

Een ontheemde, die ook de Nederlandse nationaliteit bezit, kan niet als vluchteling worden aangemerkt. Hij verblijft immers in zijn eigen land. Analooq aan diverse inkomensregelingen, zoals de Participatiewet, geldt ook hier dat bij verblijf in detentie er geen recht op financiële toelagen/leefgeld bestaat.

De aanvraag voor de financiële toelage kan worden gedaan door één meerderjarig gezinslid namens het gehele gezin. Via een aanvraag krijgt de gemeente de informatie, die nodig is om het recht op en de hoogte van de financiële toelage te bepalen. Als gevolg van de aanvraag zal de afhandeling van het financiële toelage onder het regime van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) vallen. Daarom zal de belanghebbende een beschikking krijgen, en gelden alle rechten en plichten, die uit de Awb voortvloeien (o.a. de mogelijkheid tot bezwaar). Een aanvraag en de beschikking zijn ook in lijn met de inlichtingenplicht voor Oekraïners.

De juridische grondslag voor verstrekkingen aan ontheemden uit Oekraïne is te vinden in artikel 6, lid 1 RooO. Ontheemden in de POO ontvangen een wooncomponent boven op de financiële toelage voor voedsel, kleding en andere persoonlijke uitgaven. Met dit bedrag wordt de ontheemde in staat gesteld om -bijvoorbeeld- kosten voor openbaar vervoer te betalen, voor activiteiten buitenshuis (zoals familie/vriendenbezoek, het doen van sport etc.), maar ook om (vrijwillig) bij te dragen in het particuliere huishouden. Over dit laatste kunnen de ontheemde en het gastgezin gezamenlijk afspraken maken.

De hoogte van de financiële toelage wordt bepaald conform artikel 10 RooO in een gemeentelijke opvang of artikel 12 RooO in een particuliere opvang. De RooO bepaalt dat de hoogte van de financiële toelage wordt berekend op basis van de samenstelling van het gezin.

De financiële toelage wordt voor het gehele gezin beëindigd, indien tenminste één van de meerderjarige gezinsleden inkomsten uit arbeid of uitkering verkrijgt boven de geldende leefgeldnorm.

De gemeente kan de financiële toelage verstrekken aan ontheemden, die zich nog niet hebben kunnen inschrijven in de BRP, bijvoorbeeld in het geval dat zij recentelijk zijn gearriveerd in Nederland of omdat zij nog documenten moeten verkrijgen van de ambassade, alvorens BRP inschrijving mogelijk is. Indien het nog niet kunnen inschrijven in de BRP niet te wijten is aan de ontheemde, dan gaat de gemeente hier coulant mee om. De locatiemanager van de GOO/De Grenshof kan, waar nodig, een voorschot verstrekken. De verstrekking wordt per direct doorgegeven aan de administratie van de opvanglocatie, door een email te sturen naar: grenshof@westerwolde.nl

De financiële toelage wordt beëindigd, indien het gezin langer dan 28 dagen ongeoorloofd niet in de opvangvoorziening is verschenen. Deze termijn gaat in vanaf de dag van constatering dat iemand afwezig is. Indien één of enkele personen van het gezin vertrekken of langer dan 28 dagen niet in de opvangvoorziening zijn verschenen, wordt de hoogte van de financiële toelage aangepast naar de situatie van het gezin dat nog wel op het woonadres verblijft. De beëindiging gaat in vanaf de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin van één of meer van de bovengenoemde omstandigheden is gebleken.

Het is niet altijd of vanzelfsprekend duidelijk vanaf welke datum een belanghebbende of het gezin voor het laatst op de opvangvoorziening aanwezig was. De termijn van 28 dagen vangt aan vanaf de dag van constatering van afwezigheid door de locatiemanager.

Per 1 juli 2024 heeft een wijziging in de Regeling opvang ontheemden Oekraïne (RooO) plaatsgevonden. Met deze wijziging gaan gemeenten een eigen bijdrage voor de kosten van opvang (gas, water en elektra) innen van meerderjarige ontheemden en zijn of haar gezinsleden, die inkomen ontvangen. Hierbij is een implementatieperiode van 6 maanden geboden (tot 1 januari 2025), zodat gemeenten voorbereidingen kunnen treffen voor de uitvoering van de eigen bijdrage. Ontheemden betalen de bijdrage aan de gemeente per maand. Meerderjarige kinderen worden gezien als zelfstandig individu. Het innen van de eigen bijdrage is verplicht per 1 januari 2025, dan is 1 februari 2025 de eerste peildatum. Dit betekent dat op 1 februari 2025 de ontheemde de benodigde informatie over inkomsten gedurende de maand januari 2025 aangeleverd moet hebben.

Als een ontheemde in de gemeentelijke opvang vrijwilligerswerk doet, dan kiest de gemeente ervoor om een vergoeding te verstrekken. De vergoeding, die maximaal verstrekt kan worden, is € 14,- per week. De vergoeding wordt uitgekeerd voor elke week, waarin er ook daadwerkelijk (minimaal) 3 uur, vrijwilligerswerk is verricht. Ook als er geen recht is op financiële toelage, kan een ontheemd persoon in de gemeentelijke opvang een vrijwilligersvergoeding krijgen.

Het vrijwilligerswerk moet werk zijn, dat wordt verricht “in en rondom de gemeentelijke opvangvoorziening” (art. 11a RooO). Het kan ook gaan om werkzaamheden, die worden verricht in -bijvoorbeeld- de ontmoetingsruimtes. Het moet in ieder geval gaan om een (opvang)locatie, die is bedoeld voor Oekraïners. Ook het werk of de activiteit zelf moet exclusief zijn gericht op of bedoeld zijn voor Oekraïners.

Vanaf het moment dat de ontheemde de financiële toelage aanvraagt, ontstaat de inlichtingenplicht. Een ontheemde verstrekt aan de gemeente binnen 14 dagen de inlichtingen, die van invloed kunnen zijn op het recht en op de hoogte van de financiële toelage of het betalen van de eigen bijdrage.

De gemeente voorziet de ontheemde, binnen een periode van vijftien dagen, van informatie over de geldende rechten en plichten in een voor de ontheemde begrijpelijke taal.

Wanneer een ontheemde gedurende de maand verhuist binnen dezelfde gemeente (naar de POO) of naar de GOO/POO in een andere gemeente, dan behoudt de ontheemde de reeds ontvangen financiële toelage voor de maand waarin hij verhuist, en ontvangt hij na de verhuizing de van toepassing zijnde financiële toelage op de eerste van de eerstvolgende kalendermaand. Het eventuele verschil in de hoogte van financiële toelage wordt niet verrekend, teneinde de uitvoering van deze regeling uitvoerbaar te houden. Wanneer de ontheemde gedurende de maand de GOO definitief verlaat, vindt er geen beperking, beëindiging, verrekening of terugvordering plaats van de door de ontheemde (te veel) ontvangen financiële toelage.

Zodra de ontheemde inkomsten uit arbeid heeft en dit bij de gemeente bekend is geworden, wordt de financiële toelage beëindigd, vanaf de eerste dag van de daaropvolgende kalendermaand.

Zodra een ontheemde zelfstandig in zijn onderdak (door hem zelf gehuurde of gekochte huis) en levensbehoeften kan voorzien en dit bij de gemeente bekend is geworden, dan worden de verstrekkingen vanaf de eerste dag van de eerstvolgende kalendermaand beëindigd.

Indien de ontheemde de opvang verlaat, zonder de gemeente hiervan in kennis te stellen, kan de gemeente het de financiële toelage eenzijdig beëindigen. Het beëindigen van de financiële toelage geschiedt met ingang van de eerste van de volgende kalendermaand.

In deze beleidsregels is vastgelegd dat financiële toelage wordt teruggevorderd, wanneer deze ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verstrekt aan de ontheemde en zijn of haar gezinsleden. Daarnaast gaat het college over tot terugvordering van de financiële toelage, die is uitgekeerd in de periode waarin de ontheemde eveneens inkomsten heeft ontvangen uit arbeid. Om de financiële toelage tijdig stop te zetten, dient de ontheemde melding te maken bij het college dat hij (is gestart) met het verdienen van inkomen uit arbeid. Er vindt geen verrekening plaats in de maand waarin de ontheemde is gestart met werken.

Krachtens de RooO hebben ontheemden een inlichtingenplicht. Een verplichting om inlichtingen te verstrekken vraagt ook om een termijn waarbinnen dit dient te gebeuren. De termijn van 14 dagen wordt redelijk geacht, aangezien de benodigde informatie voor de beoordeling tamelijk beperkt is en er geen -lastig te verkrijgen- documenten worden gevraagd.

De terugvordering van de financiële vergoeding (art. 7, lid 6 RooO) vindt plaats als de financiële vergoeding ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verstrekt aan de ontheemde. De netto-inkomsten worden verrekend. Er vindt geen verrekening plaats in de maand waarin de ontheemde is gestart met werken.

De werkwijze terugvordering ziet er als volgt uit:

- a. de gemeente stuurt eerst een brief naar de ontheemde, waarin wordt gevraagd om het teveel ontvangen bedrag in 1 keer binnen 6 weken terug te storten op de rekening van de gemeente. Kan de betrokkene het hele bedrag niet in 1 keer terugbetalen, dan kan het bedrag in delen worden terugbetaald.
- b. in het geval dat de ontheemde niet betaalt en niet op de brief reageert, dan volgt een herhaalde oproep voor de terugbetaling.
- c. indien geen reactie op de tweede brief wordt ontvangen, dan volgt de laatste brief, waarin wordt aangegeven dat de vordering alsnog ingelost gaat worden, wanneer betrokkene opnieuw de financiële toelage zou aanvragen. De gemeente trekt het geld dat de ontheemde als teveel heeft ontvangen, af van de financiële toelage.

Er zijn dan de volgende mogelijkheden:

1. De gemeente trekt het hele bedrag af van de financiële toelage. Dit kan betekenen dat de ontheemde een tijd geen financiële toelage ontvangt.
2. Indien de ontheemde aangeeft dat wegens specifieke individuele omstandigheden door het inhouden van het hele bedrag een schrijnende situatie zal ontstaan, dan kan de gemeente maatwerk toepassen. Het teveel ontvangen bedrag wordt dan in delen ingehouden. Over de hoogte van het maandbedrag wordt met de ontheemde afspraken gemaakt.